

RAŠINIŲ IR PIEŠINIŲ KONKURSO

„UPYTĖLĖ TEKA, UPYTĖLĖ PLAUKIA... - VALSTYBINGUMO GYVASTIES ŠALTINIAI“, skirto Šalčininkų miesto vardo paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose 700-osioms metinėms

NUOSTATAI

Ižanga

Šalčininkų vardas pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose - P. Duisburgiečio kronikoje - paminėtas 1311 metų liepos 2 dieną. Tuomet teutonai su didele kariuomene nusiaubė Šalčininkų apylinkes. 2011 metais sukanka vietovės vardo oficialaus paminėjimo 700-metis. Per šiuos septynis šimtmečius Šalčininkai su aplink išsibarsčiusiais miesteliais ir gyvenvietėmis patyrė ne vieną istoriniais-politinius įvykius ir sprendimus nulemtą pakilimą ir nuosmukį. Buvo valdomi tai vienos, tai kitos valstybės. Šiandien jau išorinė Europos Sąjungos siena skiria mus nuo etninės žemės – dabartinėje Baltarusijos teritorijoje – likusių tautiečių. Tačiau mus sujungia upės! Įdomu tai, kad Lietuvos upių tėvo - Nemuno – intakai, per Šalčininkų rajono teritoriją nusidriekusios upės – Šalčia, Žižma, Gauja, Merkys - teka abiejų valstybių teritorija, vietomis sutapdamos su dabartine valstybine siena. Simboliška tai, kad subėgusios į Nemuną Baltarusijoje, kartu su jo vandenimis upelės grįžta į Lietuvą ir galingu srautu teka į Baltijos jūrą, kurios vakarinėje pakrantėje yra tarptautinis Klaipėdos uostas – prekybos vartai ir svarbus ekonominės plėtros langas. Tačiau jungtys - ne tik fizinės-geografinės.

Šimtmečiais šiame regione Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės gyventojai, kūrė savitą rajono veidą, paliko materialaus ir nematerialaus paveldo objektus. Visų čia įsikūrusių gyventojų verslai, amatai ir buitines kultūra didele dalimi buvo įkvėpti ir nulemti teritorijos gamtinių ir geografinių sąlygų, o etninę gyventojų ir jų tradicijų kilmę liudija išlikę baltiški vietovardžiai ir vandenvardžiai. Nuo seno istorijos ir archeologijos mokslininkai žino, kad seniausios žmonių gyvenvietės kūrėsi prie upių ir ežerų, todėl ir vandenių vardai yra seniausi, o jau iš jų būdavo kildinami ir gyvenamųjų vietų vardai. Vietovardžiuose atsispindi tūkstantmetė krašto istorija. Būdami senesni už rašytinius šaltinius, dažnai turėdami nebesančių šiuolaikinėje kalboje žodžių šaknis arba senovinių žodžių darybos elementų, vietų, o ypač vandenvardžių, pavadinimai teikia žinias istorinei kalbotyrai. Dažnai vietovardžiai yra vieninteliai tautų ir jų genčių kilmės įrodymai. Kalbininkas ir mokslininkas Kazimieras Būga yra sakęs: „Vietų vardai – istorijos šaltinis“. O ypač vandenių vardai. Upės, upelės, upytės raizgo Šalčios žemę ir liudija mūsų istoriją mums gražiausiais vardais: Visinčia, Beržūna, Beržė, Svinė, Šalčykščia, Paraistė, Maltupis, Ciras, Pabaldė, Brasta, Taurupis, Juodupis, Nezdilė, Drukupė, Verseka, Galinė, Dirvonėlė, Berželis, Gervinė. Nepaisant to, kad lietuviški vietovardžiai okupacijų metu buvo dirbtinai šalinami iš vartosenos, o etninių gyventojų nutautinimas truko kelis šimtmečius, vis tiek, pasak profesoriaus Zigmo Zinkevičiaus, apie 70% buvusios okupuotos Lietuvos dalies vietovardžių ir net 93% vandens vardų yra lengvai atpažįstamos lietuviškos kilmės.

Mes, baltų palikuonys, rūpinamės savo krašto dvasiniu ir kultūriniu palikimu: apgynėme ir išsaugojome vietovardžius, vandenvardžius, asmenvardžius. Šiandien, suvokę ir brangindami savo gyvasties prasmę, stengiamės išsaugoti lietuviško žodžio stiprumą ir istorinės tiesos pagrįstumą. Visuomeninė organizacija „Poškonių bendruomenės centras“ skelbia piešinių ir rašinių konkursą „Upytėlė teka, upytėlė plaukia... - Valstybingumo gyvasties šaltiniai“, skirtą Šalčininkų vardo paminėjimo 700-osioms metinėms.

I. BENDROJI DALIS

1. Piešinių ir rašinių konkursas-paroda - viena gimtinės pažinimo, pilietiškumo ir kūrybiškumo ugdymo formų.
2. Konkurso nuostatai reglamentuoja konkurso tikslus, dalyvius, organizavimą, darbų svarstymą ir išliekamąją vertę, vertinimą bei apdovanojimą.

II. KONKURSO - PARODOS TIKSLAI

TIKSLAS: Ugdyti visuomenės pagarbą valstybės istorijai ir kultūrai ir deramai pasitikti 700 metų Šalčininkų vardo paminėjimo sukaktį.

UŽDAVINIAI:

- Skatinti Šalčininkų krašto ir Rytų Lietuvos gyventojus domėtis gimtinės baltiškosios kultūros paveldu.
- Ugdyti Šalčininkų krašto ir Rytų Lietuvos gyventojų, konkurso-parodos dalyvių, kūrybiškumą, etnokultūrinį tapatumą.
- Padrašinti ir paraginti dalyvius reikšti aktyvią tautinę, pilietinę poziciją.
- Sukurti brandžių ir kūrybingų darbų, turinčių išliekamąją vertę, geriausius iš pateiktų sudėti į konkurso katalogą.

III. DALYVIAI

Konkurse - parodoje dalyvauja kūrybingi ir neabejingi regiono ir valstybės ateičiai Šalčios krašto - Šalčininkų rajono gyventojai. Dalyviai skirstomi į 3 amžiaus kategorijas:

- a) Dalyviai iki 12 metų.
- b) Dalyviai nuo 13 iki 18 metų.
- c) Vyresni nei 18 metų.

IV. KONKURSO ORGANIZAVIMAS

1. Konkursui teikiami:
 - a) Piešiniai (pasportuoti, formatas ir technika laisvai pasirenkami)
 - b) Rašiniai (apimtis ir žanras neribojami, skatinama įvairovė: rašinys, publicistinis straipsnis, esė, eilėraštis ir kt.)
 - c) Prisegtiname piešinio, rašinio lape nurodomas gyvenamosios vietos adresas, autoriaus vardas, pavardė, amžius, telefonas, mokyklos ar darbovietės pavadinimas, tokie pat darbo vadovo ar konsultanto duomenys.
2. Konkurso-parodos darbai priimami iki 2011-06-19 d.
3. Rašto darbai pateikiami spausdinti ir skaitmeninėje laikmenoje.
4. Darbai pateikiami nurodant „Konkursui „Upytėlė teikia, upytėlė plaukia... – Valstybingumo gyvasties šaltiniai“, adresu „Poškonių bendruomenės centras“, Poškonių seniūnija, LT17134 Poškonys, Šalčininkų rajonas. Kontaktinis telefonas - +370 65514013, elektroninis paštas - ilona.shedienne@gmail.com
5. Pateikti darbai negražinami.
6. Geriausi darbai bus eksponuojami parodoje „Upytėlė teka, upytėlė plaukia...“, viešinami žiniasklaidoje, naudojami krašto istorijos metraštyje.
7. Konkurso nugalėtojai apie parodos laiką ir vietą, apie apdovanojimų teikimo laiką ir vietą bus informuoti iš anksto.

V. KONKURSO DARBŲ VERTINIMAS

1. Konkursui - parodai pateiktus darbus vertina vertinimo komisija.
2. Komisijos sudėtį tvirtina konkurso – parodos organizatoriai.

VI. VERTINIMO KRITERIJAI

1. Baltiškosios, etnokultūrinės temos aktualumas.
2. Vietovardžių ir vandenvardžių kilmės, raidos ir paveldo sąsajų meninė raiška.
3. Gimtojo krašto gamtos, istorijos ir etninės kultūros atspindžiai.
4. Valstybinės Šalčios krašto vizijos atskleidimas.

VII. APDOVANOJIMAI

1. Konkurso nugalėtojams skiriama po 3 prizines vietas (piešinio ir rašinio kategorijose, visų amžiaus grupių).
2. Nugalėtojai apdovanojami diplomais ir atminimo dovanomis, rėmėjų prizais.

IX. RĖMĖJAI

1. Konkurso partneriai: „Vilnijos“ draugija, "Ryto" draugija, Dieveniškių istorinio regioninio parko direkcija, UAB Pakruojo parkai, Dieveniškių technologijų ir verslo mokykla.
 2. Konkurso ekspertai: prof., habil. dr. Kazimieras Garšva, prof., habil. dr. Zigmas Zinkevičius, humanitarinių mokslų daktaras Romas Batūra, istorikas, istorijos populiarintojas, publicistas, Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto lektorius Tomas Baranauskas.
 3. Konkurso rėmėjai: Kultūros rėmimo fondas, Tautos fondas, Cingų fondas.
 4. Konkurso informaciniai rėmėjai: www.voruta.lt, www.alkas.lt, www.dieveniškes.info, „Valstiečių laikraštis“.
-